

رئاسة الشؤون الدينية
بالمسجد الحرام والمسجد النبوي

Türkçe

تركي

مِنْ أَحْكَامِ الصَّيَّامِ

Oruca Dair Bazı Hükümler

Din İşleri Başkanlığı'nın Mescid-i Haram ve
Mescid-i Nebevî'deki İlmi Heyeti

مِنْ أَحْكَامِ الصَّيَامِ

Oruca Dair Bazı Hükümler

اللَّجْنَةُ الْعِلْمِيَّةُ

بِرئاسة الشُّؤْنِ الدِّيْنِيَّةِ بِالمَسْجِدِ الحَرَامِ وَالمَسْجِدِ النَّبَوِيِّ

Din İşleri Başkanlığı'nın Mescid-i Haram ve
Mescid-i Nebvî'deki İlmi Heyeti

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Oruca Dair Bazı Hükümler

Birinci Bölüm

Orucun Anlamı ve Ramazan Orucunun Farz Olması

Birincisi: Orucun Anlamı

Oruç, Güneş'in doğuşundan batışına kadar olan süre boyunca orucu bozan şeylerden uzak durarak Yüce Allah'a ibadet etmektir.

İkincisi: Ramazan Orucunun Farz Olması

Ramazan orucu, İslam'ın temel şartlarından ve dini ayakta tutan direklerinden biridir. Oruç, her ne kadar şekli ve süresi farklı olsa da bütün ümmetlere farz kılınmıştır. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾

(Ey iman edenler! Oruç, sizden öncekilerine yazıldığı gibi, sizin üzerinize de yazıldı. Umulur ki sakınırsınız.) (Bakara Suresi: 183. Ayet) Ayette geçen (yazıldı) ifadesi farz kılındı manasına gelmektedir.

Kur'an, sünnet ve âlimlerin icması Ramazan orucunun farz olduğuna delalet etmektedir:

• Kur'an'daki delile gelirsek Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٨٣﴾ أَيَّامًا مَّعْدُودَاتٍ...﴾

(Ey iman edenler! Oruç, sizden öncekilere farz kılındığı gibi, size de farz kılındı. Umulur ki, sakınırsınız.

Oruç, sayılı günlerdedir.) (Bakara Suresi: 183-184. Ayet).

• Sünnetteki delile gelince; Peygamber Efendimiz -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

«بُنِيَ الْإِسْلَامُ عَلَى خَمْسٍ: شَهَادَةِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، وَإِقَامِ الصَّلَاةِ، وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ، وَصَوْمِ رَمَضَانَ، وَحَجِّ الْبَيْتِ».

«İslam dini beş esas üzerine bina edilmiştir: Allah'tan başka hak ilah olmadığına ve Muhammed'in Allah'ın kulu ve rasûlü olduğuna şehadet etmek, namazı dosdoğru kılmak, zekât vermek, Ramazan orucunu tutmak ve Beytullah'ı

hac etmek.»¹.

- İcma deliline gelirsek de, Müslümanlar Ramazan orucunun farz olduğuna ve bu orucu inkâr edenin kâfir olacağı hususunda ittifak etmişlerdir.

İkinci Bölüm

Ramazan Ayının Fazileti

Bu büyük ay, onu diğer aylardan ayıran birçok üstünlük ve faziletlerle sahiptir. Bunlardan bazıları şunlardır:

1) Kur'an-ı Kerim bu ayda nazil olmuştur. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

﴿شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنْزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ...﴾

(Ramazan ayı, Kur'an'ın indirilmiş olduğu aydır.) (Bakara Suresi: 185. Ayet)

2) Bu ayda Cennet'in kapıları açılır. Bunun sebebi ise, bu ayda çok fazla hayırlı amelin yapılıyor olmasıdır.

3) Bu ayda Cehennem'in kapıları kapanır. Bunun sebebi de, bu ayda günahların daha az olmasıdır.

¹ Müttefekun aleyh. Buhârî, 8 (1/11) ve Müslim, 16 (1/34) rivayet etmiştir.

Bu husus Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in şu sözüyle ifade edilmiştir:

«إِذَا جَاءَ رَمَضَانُ، فَتُحْتَفَتُ أَبْوَابُ الْجَنَّةِ، وَتُغْلَقُ أَبْوَابُ النَّارِ، وَتُصَفَّدُ الشَّيَاطِينُ».

«Ramazan ayı girince Cennet'in kapıları açılır, Cehennem'in kapıları kapanır ve Şeytanlar zincire vurulur.»¹

4) Bu ayın faziletleri arasında Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in şu hadisi de vardır:

«مَا مِنْ حَسَنَةٍ يَعْمَلُهَا ابْنُ آدَمَ إِلَّا كُتِبَ لَهُ عَشْرُ حَسَنَاتٍ إِلَى سَبْعِمِائَةٍ ضِعْفٍ، قَالَ اللَّهُ: إِلَّا الصَّيَّامَ، فَإِنَّهُ لِي وَأَنَا أَجْزِي بِهِ، يَدْعُ شَهْوَتَهُ وَطَعَامَهُ مِنْ أَجْلِي، الصَّيَّامُ جَنَّةٌ، وَلِلصَّائِمِ فَرْحَتَانِ: فَرْحَةٌ عِنْدَ فِطْرِهِ، وَفَرْحَةٌ عِنْدَ لِقَاءِ رَبِّهِ، وَلِخُلُوفِ فَمِ الصَّائِمِ أَطْيَبُ عِنْدَ اللَّهِ مِنْ رِيحِ الْمِسْكِ».

«Âdemoğlunun yaptığı her iyilik karşılığında, o kimseye on mislinden yedi yüz misline kadar iyilik yazılır. Fakat Allah şöyle buyurmuştur: Oruç bundan müstesnadır. Çünkü oruç benim içindir ve ben onun karşılığını veririm. Kulum, benim uğruma arzularını, yemesini ve içmesini terk etmiştir. Oruç bir kalkandır. Oruç tutan kimse için iki sevinç vardır: Birisi iftar ettiği zamanki sevinci, diğeri ise

¹ Müttefekun aleyh. Buhari, 1898 (3/25) ve Müslim, 1079 (2/758) rivayet etmiştir.

Rabbiyle karşılaşacağı zamanki sevincidir. Oruçlunun ağız kokusu, Allah katında misk kokusundan daha hoştur.»¹ Orucun sevabının kat kat verilmesi belli bir sayıyla sınırlı değildir.

5) Oruçta ihlas, diğer ibadetlere nazaran daha fazladır. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

«تَرَكَ شَهْوَتَهُ وَطَعَامَهُ وَشَرَابَهُ مِنْ أَجْلِي».

«Kulum; benim uğruma arzularını, yemesini ve içmesini terk etmiştir.»²

6) Yüce Allah oruç tutan kimselere Cennet kapılarından Reyyan adında, başka hiç kimsenin giremeyeceği özel bir kapı hazırlamıştır.

7) Oruçlunun kabul olan bir duası vardır. Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

«لِلصَّائِمِ عِنْدَ فِطْرِهِ دَعْوَةٌ لَا تُرَدُّ».

«Oruç tutan kimsenin orucunu açarken geri çevrilmeyecek bir duası vardır.»³

8) Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in şu

¹ Bu hadisi Nesâî, el-Kübra 2536 (3/131) adlı eserinde rivayet etmiştir.

² (Bir önceki hadisin tahricine bakınız.)

³ İbn Mâce, 1753 (1/775) rivayet etmiştir.

sözü de orucun faziletlerinden biridir:

«مَنْ صَامَ رَمَضَانَ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا، غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ».

«Kim; iman ederek ve sevabını Allah'tan bekleyerek Ramazan orucunu tutarsa, geçmiş günahları bağışlanır.»¹

Bir Müslüman, vaat edilen sevaba ve günahların bağışlanmasına ulaşması için imanla ve karşılığını Allah'tan bekleyerek oruç tutması gerekir.

Üçüncü Bölüm

Ramazan Ayının Başlangıcı Neyle Sabit Olur?

Ramazan ayının başlangıcı iki hususla belirlenir:

1) Ramazan hilalinin görülmesiyle belirlenir. Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

«إِذَا رَأَيْتُمُ الْهِلَالَ فَصُومُوا، وَإِذَا رَأَيْتُمُوهُ فَأَفْطِرُوا، فَإِنْ غَمَّ عَلَيْكُمْ فَأَقْدُرُوا لَهُ».

«Hilali gördüğünüzde oruç tutun, diğer hilali gördüğünüzde de orucu bırakın. Eğer göremezseniz

¹ Müttefekun aleyh. Buhari, 38 (1/16) ve Müslim, 760 (1/523) rivayet etmiştir.

öyleyse takdir edin.»¹ Yine Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

«لَا تَصُومُوا حَتَّى تَرَوْا الْهِلَالَ، وَلَا تُفْطِرُوا حَتَّى تَرَوْهُ».

«Ramazan hilalini görünceye kadar oruca başlamayın, diğer hilali görünceye kadar da oruç tutmayı bırakmayın.»².

2) Eğer hilal görülemezse, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in şu sözüne dayanarak şaban ayı otuz güne tamamlanır:

«الشَّهْرُ تِسْعٌ وَعِشْرُونَ لَيْلَةً، فَلَا تَصُومُوا حَتَّى تَرَوْهُ، فَإِنْ غَمَّ عَلَيْكُمْ فَأَكْمِلُوا الْعِدَّةَ ثَلَاثِينَ».

«Ay, yirmi dokuz gecedir. Hilali görene kadar oruç tutmayın. Eğer size gizli kalırsa, gün sayısını otuza tamamlayın.»³.

Dördüncü Bölüm

Oruçta Niyet

Niyet, her amelin geçerli olması için bir şarttır.

¹ İmam Ahmed, el-Müsne'd 6323 (10/402) adlı eserinde, Nesai ise el-Kübra 2446 (3/102) adlı eserinde rivayet etmiştir.

² Müttefekun aleyh. Buhâri 1906 (3/27) ve Müslim 1080 (2/759) rivayet etmiştir.

³ Müttefekun aleyh. Buhâri 1907 (3/27) ve Müslim 1081 (2/762) rivayet etmiştir.

Ramazan orucunu tutmaya, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in şu sözünden dolayı geceden niyet etmek gerekir:

«مَنْ لَمْ يُبَيِّتِ الصَّيَامَ قَبْلَ الْفَجْرِ، فَلَا صِيَامَ لَهُ»

«Kim, fecir vaktinden önce oruç tutmaya niyet etmezse orucu yoktur.»¹

Şeyhülislam İbn Teymiyye -Allah ona rahmet etsin- şöyle demiştir: “Yarının Ramazan olduğunu bilen ve oruç tutmak isteyen kimse, niyetini diliyle söylesin veya söylemesin, oruca niyet etmiş olur. Müslümanların tümü bunu yapar, hepsi oruç tutmaya niyet eder.”².

Beşinci Bölüm

Oruç Tutmak Kimlere Farzdır?

Oruç tutmak; Müslüman olan, ergenlik çağına gelmiş ve akıl sahibi her kişiye farzdır.

Eğer sağlıklıysa ve yolculukta değil de ikamet halindeyse orucu tutması gerekir. Eğer hastaysa tutmadığı orucu kaza etmesi gerekir.

Eğer sağlıklıysa ve yolculuk halindeyse, oruç

¹ Bu hadisi Nesâî, el-Kübra 2652 (3/170) adlı eserinde rivayet etmiştir.

² Fetavâ el-Kübrâ (2/469).

tutmak veya orucunu tutmamak arasında tercih yapabilir. Ancak orucunu tutmaması daha iyidir.

- Kâfir için, oruç farz değildir. Onun tuttuğu oruç geçersizdir. Eğer bu ay içinde tövbe eder Müslüman olursa, ayın geri kalan kısmında oruç tutar. Kâfirken tutmadığı orucu da kaza etmesi gerekmez.

- Küçük çocuğa oruç tutmak farz değildir. Ancak kendinin farkında olan küçük çocuğun tuttuğu oruç geçerlidir ve onun için nafile oruç sayılır.

- Deli olan kimseye de oruç tutmak farz değildir. Delilik halindeyken oruç tutarsa, niyet olmamasından ötürü tuttuğu orucu geçerli olmaz.

Altıncı Bölüm

Kimler Oruç Tutmamakta Mazur Sayılır?

Ramazan ayında oruç tutmaması şu kimseler için mazur görülür:

1) Oruç tutmakta zorluk çeken hasta mazur görülür ve oruç tutmaması müstehaptır.

2) Yolculuğu esnasında Ramazan ayını idrak eden veya Ramazan ayı içinde seksen kilometre veya daha fazla mesafede yolculuğa çıkan kimse de mazurdur.

3) Âdetli veya lohusa kadının, âdet ve lohusalık

döneminde oruç tutması ise haramdır. Aişe - radiyallahu anha- şöyle demiştir: "Böyle olduğumuzda bize orucu kaza etmemiz emredilir, fakat namazı kaza etmemiz emredilmezdi."¹.

4) Tedavisi mümkün olmayan müzmin bir hastalığa yakalanmış ve artık daimi olarak oruç tutamayacak durumda olan kimse de, oruç tutmaz. Tutamadığı her gün için, bir fakire yarım sâ' buğday veya başka bir yiyecek verir. Kaza etmesi de gerekmez.

5) Oruç tutamayan yaşlı kimse de, oruç tutmaz ve aynı şekilde her gün için bir fakiri doyurur. Kaza etmesi de gerekmez.

6) Hamile veya emziren bir kadın, oruç tutmanın kendisine veya çocuğuna zarar vereceğinden korkarsa, oruç tutmaz ve sonradan kaza eder. Eğer sadece çocuğuna zarar gelmesinden korktuğu için oruç tutmuyorsa, her gün için bir yoksulu doyurur ve sonradan kaza eder.

Yedinci Bölüm

Orucu Bozan Haller

1-Cinsel ilişki:

¹ Müslim Sahihin'de 335 (1/265) rivayet etmiştir.

Ramazan ayında gündüz vakti cinsel ilişkide bulunan kimsenin orucu bozulur. Bununla beraber günün geri kalan kısmında da yeme içmeden uzak durması gerekir. Tövbe edip bağışlanma dilemeli ve cinsel ilişkide bulunduğu günü kaza etmelidir. Ayrıca buna kefaret olarak bir köleyi azat etmesi gerekir. Eğer köle bulamazsa, iki ay üst üste oruç tutması gerekir. Eğer iki ay üst üste oruç tutamazsa, altmış fakiri doyurmalıdır. Fakirlere yarım sâ' buğday veya ülkedeki diğer temel gıda maddelerinden vermelidir.

2- Öpüşme, sevişme, mastürbasyon ya da tekrar tekrar bakma sonucu meni gelmesi:

Eğer oruçlu bir kimseden bu sebeplerden dolayı meni gelirse, orucu bozulur. Bununla beraber günün geri kalan kısmında da yeme içmeden uzak durması ve bu günü kaza etmesi gerekir. Bundan dolayı oruç kefaretini yerine getirmesi gerekmez. Ama tövbe etmesi, pişman olması, af dilemesi ve şehvet uyandıran şeylerden uzak durması gerekir. Çünkü o, çok büyük bir ibadetin içindedir.

3- Bilinçli olarak yiyip içmek.

4- Oruçlu kimseden hacamat, tedavi veya kan bağışı amacıyla kan alınması.

Bunun dayanağı Peygamber Efendimiz -

sallallahu aleyhi ve sellem-'in hacamat hakkında söylediği şu sözdür:

«أَفْطَرَ الْحَاجِمُ وَالْمَحْجُومُ».

«Hacamat yapan da, yaptıran da orucunu bozmuştur.»¹

şeyhülislam İbn Teymiyye -Allah ona rahmet etsin- şöyle demiştir: “Hacamatın orucu bozduğuna dair ifade, Ahmed b. Hanbel, İşhak b. Râhûye, İbn Huzeyme, İbnü'l-Münzir ve diğer hadis âlimlerinin çoğunluğunun görüşüdüş”².

Oručludan istemeden çıkan kan -burun kanaması, yaranın kanaması, diř çekimi ve benzeri durumlar- orucu etkilemez.

5- Kusma:

Bu da mideden yiyecek veya içeceğin ağız yoluyla kasıtlı olarak çıkarılmasıdır. Ancak kusma baskın gelip, kişinin kendi isteği dışında dışarı çıkarsa, orucuna bir etkisi olmaz. Zira Peygamber Efendimiz -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

«مَنْ ذَرَعَهُ الْقَيْءُ فَلَيْسَ عَلَيْهِ فَضَاءٌ، وَمَنْ اسْتَقَاءَ فَلَيْتَقُصُّ».

¹ Bu hadisi Buhâri, 1937 (3/33), Ahmed ise Müsned'inde 26217 (43/278) rivayet etmiştir.

² Mecmu' el-Fetavâ (25/252).

«Kim, istemedenden kusarsa orucunu kaza etmesi gerekmez. Fakat kim, kendini isteyerek kusturursa orucunu kaza etsin.»¹ Burada "istemedenden kusarsa" lafzı kişinin istem dışı kusması manasına gelmektedir.

Sekizinci Bölüm

Orucun Müstehapları

1) Sahur yapmak orucun müstehaplarındanr. Enes b. Mâlik -radiyallahu anh-'ın rivayetine göre; Peygamber Efendimiz -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

«تَسَحَّرُوا، فَإِنَّ فِي السُّحُورِ بَرَكَةً».

«Sahur yapın! Şüphesiz sahur yemeğinde bereket vardır.»².

2) Fecrin doğuşundan korkulmayacak süreye kadar sahurun geciktirilmesi.

3) Güneş battıktan sonra orucu açmak için acele etmek. Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

¹ İmam Ahmed, Müsned'inde 10463 (16/283) ve Tirmizî, el-Camiu'l-Kebir'de 720 (2/91) rivayet etmiştir.

² Müttefekun aleyh. Buhâri 1923 (3/29) ve Müslim 1095 (2/770) rivayet etmiştir.

«لَا تَزَالُ أُمَّتِي بِخَيْرٍ، مَا أَخَرُوا السُّحُورَ، وَعَجَّلُوا الْفِطْرَ».

«Ümmetim, sahur vaktini geciktirdikleri ve iftar için acele ettikleri müddetçe hayır üzerine devam ederler.»¹

4) Orucun taze hurma ile açılması da müstehaptır. Eğer yoksa kuru hurma ile, eğer o da yoksa su ile açılır. Enes -radiyallahu anh- şöyle demiştir:

«كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يُفْطِرُ عَلَى رُطَبَاتٍ قَبْلَ أَنْ يُصَلِّيَ، فَإِنْ لَمْ تَكُنْ رُطَبَاتٌ، فَعَلَى تَمَرَاتٍ، فَإِنْ لَمْ تَكُنْ، حَسَا حَسَوَاتٍ مِنْ مَاءٍ».

“Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- namaz kılmadan önce orucunu taze hurmalarla açardı. Taze hurma yoksa kuru hurma ile açardı. Eğer o da yoksa birkaç yudum su içerdi.”².

5) Oruçlunun iftar ederken istediği şeyler için dua etmesi de müstehaptır. Peygamber Efendimiz -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

«إِنَّ لِلصَّائِمِ عِنْدَ فِطْرِهِ دَعْوَةً لَا تُرَدُّ».

«Oruçlunun orucunu açarken reddolunmayacak bir duası vardır.»³.

¹ İmam Ahmed, Müsned'inde 12507 (35/399) rivayet etmiştir.

² Ebû Dâvud 2356 (2/306) rivayet etmiştir.

³ İbn Mâce 1753 (1/775) rivayet edilmiştir.

6) Kur'an okumak, Allah'ı zikretmek, gece namazı, teravih namazı, revâtip sünnetler, sadaka vermek, hayır yolunda özveride bulunmak gibi ibadetlerin her türlüsünü çokça yapmak da müstehaptır. Şüphesiz salih ameller, yapılan kötülükleri yok eder.

Dokuzuncu Bölüm

Dikkat Edilmesi Gereken Noktalar

- Oruçlunun yalan söylemekten, gıybetten ve küfür etmekten uzak durması gerekir. Birisi ona hakaret eder veya küfrederse "Ben oruçluyum" demelidir.

Peygamber Efendimiz -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

«الصَّيَّامُ جُنَّةٌ، فَلَا يَرْفُثُ وَلَا يَجْهَلُ، وَإِنْ امْرَأُ قَاتَلَهُ أَوْ شَاتَمَهُ، فَلْيَقُلْ: إِنِّي صَائِمٌ، إِنِّي صَائِمٌ».

«Oruç bir kalkandır. Bu yüzden çirkin veya cahilce sözler söylemeyin. Eğer biri sizden birisi ile kavga eder veya size hakaret ederse, "Ben oruçluyum, ben oruçluyum " desin.»¹.

- Oruçluya yasak olan şeylerden biri: Ağız ve buruna su verirken mübalağa (aşırıya) kaçmaktır;

¹ Buhârî, 1894 (3/24) rivayet etmiştir.

çünkü su boğazına kaçabilir.

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

«وَبَالِغٌ فِي الْإِسْتِنْشَاقِ إِلَّا أَنْ تَكُونَ صَائِمًا».

«Abdest alırken, oruçlu olmadığın zamanlarda burnuna suyu iyice çek.»¹.

• Misvak kullanmanın oruca bir tesiri yoktur. Bilakis sahih görüşe göre, oruçlu olana ve olmayana günün başında ve sonunda misvak kullanması tavsiye ve teşvik edilmiştir.

Onuncu Bölüm

Ramazan Orucunun Kaza Edilmesi

Ramazan ayında, oruç tutmamayı mubah kılan meşru mazeretler sebebiyle (yani oruç bozmanın caiz olduğu durumlarla) ya da haram bir sebeple (örneğin cinsel ilişki gibi orucu bozan yasak bir davranışla) orucunu bozan kimsenin, orucunu kaza etmesi gerekir. Çünkü Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

﴿...فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ...﴾

¹ Ebû Dâvud (2366/2/308) ve Tirmizî (2/147) el-Câmi'u'l-Kebir'de rivayet etmiştir.

(Tutamadığı günler sayısınca başka günlerde (oruç tutar) (Bakara Suresi: 184. Ayet) Sorumluluğundan kurtulmak için orucunun kazasını bir an önce tutması müstehaptır. Aynı şekilde kazalarını aralıksız peş peşe tutması da müstehaptır. Çünkü kaza, edaya (vaktinde tutulan oruca) benzer. Bununla birlikte vaktinin geniş olması sebebiyle kazalarını sonraki günlere ertelemesi de caizdir.

Kazalarını peş peşe değil de ayrı ayrı da tutabilir. Ancak şaban ayından geriye ancak kazalarını tutmaya yetecek kadar gün kalmışsa, vakit darlığından dolayı hepsini peş peşe kaza etmesi ittifakla farzdır. Hiçbir mazereti olmaksızın bu oruçları bir sonraki Ramazan'dan sonrasına ertelenmesi ise caiz değildir.

- Kazalarını bir sonraki Ramazandan sonrasına erteleyen kimse için iki durum söz konusudur:

Mesela hastalığının bir sonraki Ramazan'a kadar devam etmesi gibi meşru bir mazeretten dolayı ertelemişse sadece kaza etmesi gerekir.

Şayet meşru bir mazereti olmadan orucunu geciktirirse, kazaya ek olarak kaza edeceği her gün için bir yoksulu, o bölgenin temel gıda maddelerinden yarım sâ' vererek doyurması gerekir.

- Ramazan'dan üzerinde kaza orucu olan kimsenin nafile oruç tutması: Ramazan'dan kaza borcu olan bir kimse için, öncelikle bu borcu yerine getirmesi, nafile oruç tutmadan önce öncelikli ve daha faziletlidir. Ancak, vakti geçen nafile oruçlar (örneğin Arefe ve Aşûre günleri) söz konusuysa, bu oruçlar önce tutulabilir; çünkü kaza orucunun süresi geniştir, ama Arefe ve Aşûre'nin günü geçince fazileti kaçırlır. Ancak şevval ayında tutulan altı gün oruç, kaza oruçlarını tuttuktan sonra tutulmalıdır.

İşte derleyip bir araya getirmeyi başarabildiklerim bunlardır. Allah'ın salatı ve selamı Peygamber Efendimiz Muhammed'in, ailesinin ve ashabının üzerine olsun.

Fihrist

Oruca Dair Bazı Hükümler.....	2
Birinci Bölüm.....	2
Orucun Anlamı ve Ramazan Orucunun Farz Olması	2
İkinci Bölüm.....	4
Ramazan Ayının Fazileti	4
Üçüncü Bölüm.....	7
Ramazan Ayının Başlangıcı Neyle Sabit Olur?	7
Dördüncü Bölüm.....	8
Oruçta Niyet.....	8
Beşinci Bölüm	9
Oruç Tutmak Kimlere Farzdır?	9
Altıncı Bölüm.....	10
Kimler Oruç Tutmamakta Mazur Sayılır?	10
Yedinci Bölüm	11
Orucu Bozan Haller.....	11
Sekizinci Bölüm	14
Orucun Müstehapları	14
Dokuzuncu Bölüm	16
Dikkat Edilmesi Gereken Noktalar	16
Onuncu Bölüm	17
Ramazan Orucunun Kaza Edilmesi	17

tr419v1.0 - 22/02/2026

رسالة الحج والعمرة

Haremeyn'in mesajı

Mescid-i Haram ve Mescid-i Nebevi'yi ziyaret edenler için farklı dillerde rehber niteliğinde içerikler.

